

CONSIDERENTE ISTORICE ȘI GEOGRAFICE DESPRE JUDEȚUL GORJ, SURPRINSE ÎN „MEMORIILE...” GENERALULUI BAUER DE LA 1778

HISTORICAL AND GEOGRAPHICAL CONSIDERATIONS ABOUT GORJ COUNTY, CAPTURED IN GENERAL BAUER'S "MEMORIES..." FROM 1778

*Gabriel SARCINĂ**

Summary: The present work brings back to the forefront an important historical and geographical source from the second half of the 18th century, with direct references both to Wallachia and to Gorj County, and complements all the catalogues or statistics developed by the Austrian or Russian authorities from the same century.

On the other hand, through the present study, we sought to bring up to date all the names of settlements and water sources captured in the *Memoirs...* of General Fr.W. von Bauer from the current Gorj County, those that were published in Frankfurt/Leipzig, during 1778, in French. Similar attempts were made by historian Constantin Karadja, in 1924, for all the counties in Oltenia, as well as historians Dumitru V. Georgescu and George Georgescu, in 1995, but only for Arges and Muscel Counties.

Along with the list itself, which reproduces faithfully and in alphabetical order all the settlements and water sources in Gorj County, the study was also structured in five other parts: Introduction; The life and personality of General Fr.W. von Bauer; Settlements: villages, hamlets, cities, burghs, abandoned settlements, estates; Hydrography, places of worship, forests, vineyards and mills; The significance of the *Memoirs...* of General Fr.W. von Bauer for Gorj county.

Keywords: Gorj, Fr.W. von Bauer, list of settlements and water sources, places of worship, forests, mills.

1. Introducere

Pe parcursul anului 1778 a apărut, la „Francfort et Leipsic”, lucrarea *Memoires historiques et géographiques sur la Valachie, avec un prospectus d'un Atlas Géographique & Militaire de la dernière Guerre entre la Russie & la Porte Ottomane*, publicată sub semnătura generalului Friedrich Wilhelm von Bauer. Lucrarea este considerată, de către majoritatea specialiștilor în domeniu, drept unul dintre cele mai de seamă izvoare istorico-geografice din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, ba mai mult „cea dintâi descriere geografică, administrativă și economică a Munteniei făcută de un străin pe bază de cercetări proprii în curs de

*Profesor de istorie, Liceul Tehnologic „Constantin Brâncuși” Peștișani, e-mail: gabisarcina@gmail.com.

cinci ani și informații oficiale”¹ și aceasta chiar și în pofida câtorva inexactități evidente, pricinuite mai degrabă de contextul politico-militar și administrativ din Țara Românească decât de unele inabilități, datorate exhaustiv stângăciilor autorului. Pe cale de consecință, și parcă în disprețul tuturor acestor stângăcii, *Memoriile...* reprezintă atât „un mic dicționar geografic pe județe, primul dicționar geografic cu privire la noi”², însă și unul dintre cele dintâi documente „prin care se ridică țările noastre într-o unitate cartografică bine definită”³.

Încă de la început lucrarea a fost publicată în limba franceză și structurată în cinci capitole. Acestea, la rândul lor, au fost încadrate de o introducere, iar la sfârșit de indispensabila notă explicativă asupra ediției⁴. De altfel, chiar din partea introductivă, autorul a avut grijă să ne etaleze viziunea sa despre cuprinsul propriei realizări: „1. La véritable Situation des dites provinces et leurs frontières actuelles 2. La description générale du Pays 3. La forme du gouvernement depuis l’époque de la soumission de la Valachie et de la Moldavie au pouvoir despotique des turcs 4. Les revenus et dépenses annuels 5. Le dénombrement des villes, bourgs et villages selon l’ordre des districts et cantons”⁵.

Mai mult decât atât, trebuie punctat și faptul că *Memoriile...* generalului Bauer, într-adevăr, „sunt o operă vastă”, dar care „nu aparține decât în parte autorului declarat”⁶. Celelalte „informații, cifrele financiare, dregătoriile din țară etc., sunt datorate cercetărilor făcute, în timpul ocupației rusești, de către ispravnici și de către banul Mihail Cantacuzino, care a condus Principatul în acest răstimp și care pregătea, el însuși, o istorie a Țării Românești”⁷. Cu alte cuvinte, însă și dintr-un alt studiu distinct, ni se reconfirmă că „sursele lucrării sunt (...) istoria lui M. Cantacuzino, listele de localități procurate de ispravnici (poate și un tabel comunicat de ban), diferite alte documente din arhivele țării”⁸.

Fiind o lucrare bine articulată, cu informații strânse chiar de la fața locului de către ispravnicii județelor, a fost lecturată și citată de către mai mulți istorici contemporani sau din deceniile următoare, iar până la sfârșitul secolului al XVIII-lea a ajuns să fie tipărită „în trei țări diferite, în tot atâtea limbi, într-un interval de numai 13 ani de la apariția primei ediții”⁹. Era și firesc să se întâmple acest fapt numai dacă ținem seama de numeroasele lacune existente pe această temă, referitoare la spațiul românesc, din istoriografia europeană apuseană. Doar că unii dintre acești autori au cam sărit calul, așa cum a procedat și francezul Jean-Louis Carra, cel care s-a și „grăbit (...) să o atașeze la cartea lui proprie (...) și într-adevăr

¹ Pascu 1940, p. 63 sau 83; Bezviconi 1947, p. 130.

² Vilsan 1912, p. 202 bis (!)-204.

³ Panaitescu 1919, p. 414.

⁴ În textul original o regăsim sub denumirea de *Condition* (apud Bauer 1778, p. 233-236).

⁵ Bauer 1778, p. 3-4.

⁶ Holban *et. al.* 2000, p. 19.

⁷ Holban *et. al.* 2000, p. 19.

⁸ Roman 1969, p. 104.

⁹ Roman 1969, p. 111. Înșiruirem în acest context, ordinea tipăririi acelor ediții: limba franceză, limba greacă și limba rusă.

cele 123 de pagini de format mare de la Bauer sunt reduse la 13 pagini de format mic”¹⁰.

Până în acest moment nu avem încă „o versiune *completă* [subl. n. - G.S.], în românește”¹¹, în schimb lucrarea generalului Fr.W. von Bauer a fost tradusă integral în limba greacă, la București, încă de pe parcursul anului 1789, de către Nicolaos Lazaros/Nicolae Lazăr din Ianina regăsindu-se și în zilele noastre, „sub titulatura *Perigrafia tis Vlachias...*”¹². De altfel, se poate intui și fără prea mare greutate, traducerea în această limbă de circulație internațională de la cumpăna dintre secolele XVIII-XIX a condus atât la integrarea lucrării într-un circuit academic firesc, cât și la utilizarea ei de către unii istorici sau geografi europeni, precum și de pe alte continente¹³.

Asupra *Memoriilor...*, așa cum era de așteptat, s-au aplecat și câțiva dintre cercetătorii și istoricii români. Studiile tuturor acestora au fost publicate în prestigioase reviste de specialitate din țara noastră, fie că ne referim la „Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice”¹⁴, fie la „Arhivele Olteniei”¹⁵ sau la „Studii și Articole de Istorie”¹⁶. Fiecare în parte, sunt studii temeinice care au adus contribuții importante la istoriografia românească.

Am fost mai mult decât interesați să aflăm și dacă alți istorici din celelalte județe ale României, cele care în trecut au constituit Valahia, au abordat problematica *Memoriilor...* generalului Fr.W. von Bauer. În acest context, am izbutit să descoperim, cel puțin pentru datele pe care le-am cules până în acest moment, studiul dedicat județului Argeș, acesta fiind elaborat abia la câțiva ani după schimbarea de regim din țara noastră, survenită în decembrie 1989¹⁷. Din capul locului se observă că este o cercetare aprofundată, cu trimiteri comparative la *Catagrafia rusă de la 1773-1774* ori la *Harta militară a Valahiei mici sau austriece și a celei mari...* de la 1791. Pe lângă enumerarea localităților din districtul Argeș, mai sunt menționate și alte nouăzeci de localități din fostul district Muscel, fapt care conferă o greutate și mai mare cercetării întreprinse de cei doi istorici argeșeni. Desigur, ar fi fost ideal dacă ar fi fost menționate și denumirile vechi ale tuturor așezărilor, pe lângă cele actuale, din cele două județe amintite, dar aceasta a fost opțiunea autorilor studiului și trebuie respectată ca atare.

Așa cum o să constatăm și pe parcursul materialului de față, *Memoriile...* generalului Fr.W. von Bauer - cele care ne oferă informații atât despre celelalte

¹⁰ Pascu 1940, p. 63: „Carra reproduce fidel primele patru capitole ale cărții lui Bauer, și din capitolul al cincilea începutul din avertissement”; v. în acest sens și Carra 1781, p. 103-368.

¹¹ Holban *et al.* 2000, p. 143.

¹² Bianu, Hodoș 1910, p. 332; Sarcină 2021, p. 94-95. Pentru versiunea integrală din limba greacă, referitoare la județul Gorj, v. Lazăr 1789, p. 133-135.

¹³ Ingigian 1804, apud Pascu 1940, p. 105.

¹⁴ Docan 1912, p. 1266-1267.

¹⁵ Karadja 1924a, p. 225-233; Karadja 1924b, p. 302-311; Karadja 1924c, p. 410-420; Karadja 1924d, p. 504-512.

¹⁶ Roman 1969, p. 104-111.

¹⁷ Georgescu, Georgescu 1995, p. 73-78.

șaptesprezece județe cât și despre cele trei raiale ale Valahiei¹⁸ - ne pun la dispoziție date importante și despre județul Gorj. Ne apar referiri, cu toate că sunt destul de sumare, la localități, ape curgătoare, izvoare de apă potabilă, fântâni, păduri, „podgoriile” (!) cu viță de vie, mori, biserici, schituri, mănăstiri și moșii. De asemenea, nu trebuie pierdute din vedere nici informațiile cu privire la vecinii județului Gorj, fie că sunt alte județe, fie că sunt repere naturale.

2. Viața și personalitatea generalului Friedrich Wilhelm von Bauer

Despre Friedrich Wilhelm von Bauer - alteori ortografiat Baur/Bawr - sursele istorice nu converg în totalitatea lor nici în cea ce privește data nașterii, respectiv 4 ianuarie 1731¹⁹, și nici în ceea ce referitoare la localitatea natală, pentru fiecare dintre acestea am identificat cel puțin două variante: Biebergemünd-Bieber²⁰ sau Hallau-Germania²¹, cea din urmă fiind locul de baștină al mamei sale. Părinții săi au fost Johann Valentin Bauer și Susana Maria Michel.

Una dintre pasiunile sale cele mai cunoscute, manifestată încă din vremea tinereții, a fost matematica fapt ce i-a prilejuit apropierea de topografie și cartografie în anii maturității și creativității depline. Mai târziu a intrat în armată, pe parcursul anului 1755, la nici 25 de ani împliniți, dobândind funcția onorifică de pompier. Apoi, aflat în subordinea generalului Ferdinand de Braunschweig-Wolfenbüttel, a participat la războiul de 7 ani (1756-1763) care a implicat mai multe state europene, inclusiv posesiunile acestora de pe alte continente. Printre îndatoririle sale din această perioadă au fost și acelea de „a organiza corpul de pionieri al armatei. De asemenea, a primit bani pentru a înființa un Freihusarenkorps, în 1759, pe care l-a condus el însăși la început”²². Rând pe rând a fost avansat de la gradul de căpitan la cel de locotenent-colonel, apoi general de cartier și chiar adjutant general pe lângă generalul Braunschweig-Wolfenbüttel.

Începând cu anul 1761 a devenit militar în cadrul armatei prusace, însă aproape un deceniu mai târziu, la 1769, îl regăsim în serviciul Ekaterinei a II-a, țarina Rusiei, bucurându-se, cum altfel (!), și de protecția prințului Orlov. Din această postură a participat la războiului ruso-turc dintre anii 1768-1774, activând în subordinea directă a generalului Rumianțev. Cu acest prilej s-a făcut remarcat „îndeosebi la acțiunile de la Larga Cahul, s-a distins la Movila Răbâtei, unde a comandat avangarda”²³. Cu un an înainte de încheierea acestui război a fost avansat la gradul de general-locotenent, iar înainte cu trei ani, deci la 1770, a fost decorat

¹⁸ Redăm aici, atât denumirile celor 17 județe (Slam Rîbnic, Buseo, Sekujeni, Prachowa, Jalowitza, Ilfow, Dembowitza, Wlaska, Teleorman, Mustzel, Argisch, Romanozi, Wultza, Dolschi, Gorsy și Mehedinza), precum și a celor 3 raiale (Brailow, Giurgewo și Turno), însă cu numele preluate din sursa originală.

¹⁹ Baur 1806, p. 35, a avansat ca moment al nașterii viitorului general Fr.W. von Bauer, anul 1730.

²⁰ <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de> (accesat în data de 23.12.2022).

²¹ Holban *et al.* 2000, p. 143.

²² https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Friedrich_Wilhelm_Bauer (accesat în data de 23.12.2022).

²³ Holban *et al.* 2000, p. 143.

cu Ordinele Sfânta Ana și Sfântul Gheorghe, toate aceste fapte, alăturate altora, ne reconfirmă că „era un militar distins (...) plin de avânt și curaj”²⁴.

În viața privată a fost căsătorit de două ori, cea de-a doua soție fiind una dintre doamnele de onoare din anturajul împărătesei Ekaterina a II-a. De pe urma celor două mariaje au rezultat un băiat, Karl-Friedrich (1762-1812) ajuns și el general-locotenent în armata țaristă, și două fiice.

Pe lângă abilitățile sale din domeniul militar, generalul Fr.W. von Bauer s-a remarcat atât ca inginer, cât și din poziția de cartograf. Din acest punct de vedere, realizările sale sunt mai mult decât notabile. Iată câteva dintre aceste realizări reușite înainte de stingerea sa din viață, survenită în anul 1783: „Plan du passage du Rhin de l'armée alliée”²⁵, construcția armăturii malului Fontaka²⁶, construcții de canale și saline²⁷, „proiectul unui mare «Atlas geografic și militar»”²⁸, hărțile Moldovei și Țării Românești - cea din urmă trebuia să fie „redată în patru planșe”²⁹, însă rămasă neîntocmită ș.a., inclusiv lucrarea dezbătută de noi în prezentul studiu, însă numai cu referințe la județul Gorj.

3. Așezările: sate, cătune, orașe, burguri, așezări părăsite, moșii

În a doua parte a *Memoriilor...* generalului Fr.W. von Bauer apar câteva referiri directe în legătură cu toate tipurile de așezări din „Valachia propriamente detta, e che si estende da Foxan fino all'Aluta, et in Banato di Crajova, che è parte Occidentale di là di questo fiume”³⁰. Ca urmare, însă numai pentru mediul urban ne sunt menționate orașele mari (Brailow, Giurgewo ș.a., dar lipsește tocmai Crajova!), orașele medii, orașele mici, târgurile și târgușoarele. În mediul rural existau sate mari și sate mici, cătune, așezări părăsite, așezări ruinate, moșii.

Pentru județul Gorj am identificat 264 de așezări, dintre acestea 164 erau sate, 11 erau sate mici (cătune), un singur oraș (Târgu Jiu), 2 „burguri” (târgușoarele Brădiceni și Cărbunești), 25 de sate/locuințe părăsite, 3 „locuințe locuite”³¹ și 58 de moșii. Prima noastră remarcă se referă la faptul că relațiile despre toate aceste așezări sunt puține, unele dintre ele erau situate pe cursul ori în apropierea unui râu „unde sunt păduri și vii”, altele „cu o biserică”, altele „cu vii”, altele unde „există un vin bun” sau „o casă boierească” etc. Surprinde totuși diferența destul de mare dintre numărul de așezări din județul Gorj, în special satele și moșiile, și celelalte județe ale Olteniei. Ori această diferență este cu atât mai mare față de județele de câmpie, mai ales pentru județul Dolj. Nu știm cu certitudine dacă toate „locuințele

²⁴ Karadja 1924a, p. 225.

²⁵ Bawr 1765.

²⁶ Reimers 1805, p. 357.

²⁷ Amburger 1953, p. 637.

²⁸ Holban *et. al.* 2000, p. 143.

²⁹ Popescu-Spineni 1978, p. 190.

³⁰ Raicevich 1788, p. 38.

³¹ Este vorba despre „habitations”/locuințele Iswarna, Larga și Serdaneschti.

părăsite”/habitations désertes erau locuite vremelnic, parțial sau părăsite definitiv³², iar dacă nu erau, cum de au mai fost menționate? Există posibilitatea să fi fost locuite, apoi să se petreacă acel fenomen de roire a satelor, pentru a se evita fiscalitatea excesivă, atât de specifică perioadei în care Oltenia a făcut parte din Imperiul Habsburgic. De asemenea, ce diferențe existau între toate aceste „habitations désertes” și simplele „habitations”³³?

Câteva semne de întrebare persistă și asupra moșiilor („terroirs”), numărul mare al acestora, existența unor lăcașuri de cult în mediul lor de habitat cotidian, precum și poziționarea lor geografică peste arealul altor localități din zilele noastre ș.a., ne determină să credem că cele mai multe dintre ele erau locuite - mai ales că pentru alte județe ale Valahiei avem specificația „terroirs inhabités”³⁴ -, exceptând poate pe cele din zonele subcarpatice sau chiar de munte (ex.: Negovanu ș.a.), mai ales că se aflau și sub dependența mănăstirilor, a unor boieri, a altor potențați ai vremii, a țărănilor megieși etc. Dar iată cum se prezenta mai concret, spre o și mai evidențiată comparație, situația din celelalte județe ale Olteniei:

Statistica așezărilor din județele Olteniei după *Memoriile... generalului Bauer* (1778)

District	Villages	Petit villages	Villes	Bourgs	Habitation désertes	Habitation	Terroirs	Total
Dolschy	39	-	-	-	21	2	2	64 ³⁵
Gorsy	164	11	1	2	25	3	58	264
Mehedinza	114	18	1	-	37	8	31	209
Romanozi	106	6	2	-	3	2	2	121
Wultza	99	1	2	-	6	5 ³⁶	15	128

Toate așezările din județul Gorj le-am redat în ordinea lor alfabetică și în lista actualizată din ultima parte a studiului de față. Din păcate, informațiile legate de aceste așezări sunt extrem de puține, constatare surprinsă deja de noi mai sus, iar unele dintre ele se repetă³⁷. Așa cum s-a stabilit deja, „pentru acest județ [Gorj, n.n.

³² DEX 1998, p. 874, prin extensie, ne oferă și variantele: „retras, izolat (subl. n. - G.S.), solitar”. Să fi fost mai degrabă sate izolate? Nu excludem nici această posibilitate, dar rămâne de cercetat în continuare.

³³ Roman 1969, p. 109, asimilează doar „habitations [cu] sate foarte mici”. Numai că, ne întrebăm noi retoric, existau în aceea perioadă, chiar și în zilele noastre, și sate mai mici decât cătunele? Și care ar fi acestea?

³⁴ Bauer 1778, p. 124.

³⁵ Lazăr 1789, p. 133, comparativ, a recensat pentru județul Dolj numai puțin de 95 de așezări; în schimb, Karadja 1924b, p. 308-311, a enumerat 62 de așezări.

³⁶ Pentru județul Wultza/Vâlcea (!) la această rubrică avem numai „locuințe cu mănăstire/couvent”.

³⁷ Uite și cele câteva exemple în acest sens: Dsuponeshti vs. Tzubaneshti (Jupânești); Firkascheshti vs. Forkascheshti (Fărcășești); Kelnekul vs. Kilnekul (Câlnic); Kalugareni vs. Kelugareni (Călugăreni); Koltzeshti vs. Kontzeschii (Colțești); Kopatzeni vs. Kopozeni (Copăceni); Leleshti vs. Lolojeshti (Lelești); Radineshti vs. Radineshti habitations désertes; Saikoi (village/petit village); Sorileshti vs. Tzoruleshti (Zorlești); Tzipertzeni le haut vs. Tzipertzeni village (Ciuperceni de Sus).

- G.S.], Bauer a trebuit să se bazeze numai pe știrile date de alții, ținutul în chestie fiind ocupat de turci în toiu războiului de la 1768-1774”³⁸. În ceea ce privește denumirile unor așezări ale căror nume se repetă (vezi și nota 37), de regulă de două ori, noi credem că un sprijin major în apariția și susținerea acestor erori, pe lângă faptul că informațiile au fost primite de „la alții”, a fost cauzat și de necunoașterea limbii române de către autor. Numai având cunoștințe de limba română, Fr.W. von Bauer și-ar fi dat seama că, spre exemplu, Kelnekul vs. Kilnekul, Kalugareni vs. Kelugareni, Firkascheshti vs. Forkascheshti ș.a., sunt una și aceeași localitate.

O altă comparație, care nu acceptă constrângeri sub nicio formă, trebuie neapărat să se refere și la așezările din județul Gorj, cele care au fost surprinse și în celelalte izvoare istorice din secolul al XVIII-lea, fie înainte de războiul ruso-turc dintre anii 1768-1774, fie după acesta. Totul, numai și numai pentru a „permite [și mai mult] istoricilor să analizeze structurile demografice, socio-economice, administrative și fiscale”³⁹ de pe tărâmul Jiului de Sus. Spre exemplu, harta stolnicului Cantacuzino (1700) a cartografiat doar 23 de așezări⁴⁰. La începutul celui de-al treilea deceniu al secolului al XVIII-lea, conscripția virmondiană (1722) a surprins că „in questo Distretto di Syl Superiore sono villaggi 164 e famiglie 5.222 secondo (...) oltre delli detti villagi si trouano non notati villaggi 66; fano in tutto villaggi 230”⁴¹. Un an mai târziu, registrul cu localitățile menționate în harta lui Schwantz ne atesta existența a 195 de așezări în districtul Syll Superior⁴². *Conscriptio districtus Syl Superiorus*, document elaborat pe parcursul anului 1727 pentru a completa conscripția virmondiană, menționează 178 de sate⁴³. Din păcate, datele strânse de autoritățile de ocupație rusești pentru *Catagrafia Țării Românești de la 1773-1774*, una dintre cele mai „importante lucrări catagrafice și cartografice”⁴⁴, nu s-au păstrat și pentru județele din Oltenia⁴⁵, deci implicit și pentru județul Gorj. În schimb, ne ajută foarte mult traducerea *Memoriilor ...* în limba greacă de către N. Lazaros (1789), cel care ne enumeră nu numai statistica satelor componente, ci ne dezvăluie, poate în premieră pentru județul Gorj⁴⁶ (!), numărul și denumirile plășilor din care acestea făceau parte: „plasa Novacilor - 13

³⁸ Karadja 1924c, p. 420.

³⁹ Ciobotea, Lolescu 2017, p. 84.

⁴⁰ Gigli 1718; Del Chiaro 1914, p. 223. Cele două izvoare istorice, cf. hărților din cuprinsul lor, menționează scriptic 23 de așezări situate în arealul județului Gorj, precum și 14 cursuri de apă: Motros, Tismanizza, Tismana, Bistrizza, Sassacchia, Curben, Ziul, Amaracciugia, Crasna, Ciucada, Gilort, Cernedia, Aqua mineral și Oltez. Numărul așezărilor de la 1700, respectiv 23, ne este confirmat și de Giurescu 1943, p. 17.

⁴¹ Giurescu 1944, p. 320.

⁴² Schwantz 1723, p. 34 vs.-40 vs. sau 48; Vasilescu 1926, p. 341-351 și 352; Căzan 2002, p. 197; Abrudan 2017, p. 194-220.

⁴³ Ciobotea, Lolescu 2017, p. 86. Sursa istorică cu pricina ne arată că, la momentul 1727, județul Gorj era împărțit în 4 plăși, fără a li se da și denumirea, însă aveau la conducere pe ispravnicii: Milco Sainoiul, Matei Bălăcescu, Vlăduț Tetoianu și Mihai Săulescu.

⁴⁴ Roman 1969, p. 100.

⁴⁵ Ionașcu 1958, p. 248-292.

⁴⁶ Sarcină 2021, p. 94.

sate, plaiul Vâlcului - 22 sate, plasa Turceni - 22 sate, plasa Jiu de Jos - 21 sate, plasa Jiul de Sus - 17 sate, plasa Gilort de Sus - 10 sate, plasa Gilort de Jos - 16 sate, plasa Hamrazii de Jos - 15 sate⁴⁷.

În primii ani interbelici, istoricul Constantin Karadja a publicat, în patru numere consecutive ale revistei „Arhivele Olteniei” din cuprinsul anului 1924, un material denumit *Oltenia după Memoriile generalului von Bauer (1778)*, atât pentru „a face cunoscut oltenilor trecutul pământului unde locuiesc” (!), dar mai ales pentru că „această listă n-a fost încă redată în limba noastră”⁴⁸ și, completăm noi, lucrarea în integralitatea ei nu a fost tradusă nici până la începutul anului 2023. Cu această ocazie, potrivit mărturiilor istoricului citat anterior, „ne-am silit să dăm numele exact și actual al fiecărei localități”. Totuși, pentru județul Gorj s-au strecurat unele greșeli inerente unei astfel de abordări, dar care au fost corectate tacit de noi în tabelul cu lista actualizată. Prin urmare, „Freteschti village” a fost identificat corect cu satul Frătești, dar din comuna „Selești” (corect, Lelești-Gorj, aici vedem mai degrabă o greșeală de tipar, ținând cont și de expertiza și probitatea istoricului C. Karadja). „Rakowitz village” a fost identificată cu satul Racovița, județul Vâlcea⁴⁹, în zilele noastre ține de comuna Polovragi-Gorj. Locuințele părăsite de la „Tombeschti” au fost asimilate cu satul Tâlvești din comuna Drăgulești-Gorj, din cercetările noastre rezultă că există/exista o uliță Tomești în arealul satului Peștișani⁵⁰. „Tzipertzeni le haut village” a fost localizat cu cătunul Ciupercenii-comuna Poienari, numai că harta detaliată din zilele noastre ne arată că este vorba despre satul Ciupercenii de Olteț, același cu Ciupercenii de Jos/Sus. Satul Runkul/Runcu „situat pe Bistrița”, dar de fapt era și a rămas situat pe râul Jaleș, un afluent al râului Tismana. Despre „cătunul Gureni din comuna Trâncești, moșioară situată pe Dsiul”, într-adevăr la momentul 1924 făcea parte din comuna Frâncești⁵¹, și nu „Trâncești” (tot greșeală de tipar!), însă era/este poziționată pe râul Bistrița și nu Jiu. Aceleași greșeli de poziționare s-au înregistrat și în cazul „satului cu două biserici și cu vii, Peschteschani, situat pe Dsiul”⁵², deci nu pe râul Bistrița, precum și „Dsuponeschti village” alăturat incorect râului Jiu și nu râului Gilort unde se află până în prezent. „Moșioara cu pădure Balari, situată pe râul Steneschti” ține de fapt de actualul sat Vălari, situat pe râul Stănești și arondat la comuna Stănești. Pentru „Saikoi (...) sat cu biserică”, Const. Karadja a oferit varianta „poate Săcelu?”, în fapt era vorba despre satul Zăicoiu, azi în componența comunei gorjene Dănciulești. În pofida tuturor căutărilor noastre nu am reușit să identificăm

⁴⁷ Lazăr 1789, p. 133-135.

⁴⁸ Karadja 1924a, p. 226.

⁴⁹ Cf. Băzgan 2012 (Anexa 41), Polovragi și Racovița nu erau arondate la județul Gorj, ci la județul Vâlcea, cu toate că în Köleseri 1780 (hartă), „Polbratz”/Pollratz (?) a fost cartografiat în „Syl Superior”.

⁵⁰ Secotă 2022 (informație transmisă în data de 19 decembrie 2022).

⁵¹ MO 1924, p. 4187. Odată cu *Legea prin care se fac mai multe modificări în tabloul comunelor rurale, satelor și cătunelor din țară* (5 aprilie 1924), „satele Gureni, Frâncești și Boașca, pendinte de comuna Peștișani, se deslipesc dela această comună spre a forma o comună aparte sub denumirea de comuna Frâncești, cu reședința în satul Frâncești”.

⁵² Karadja 1924c, p. 418.

așezarea „Snagowul” între alte așezări gorjane, și nici în județele limitrofe, fapt ce ne determină să credem că aparținea unui alt județ din Valahia, însă din greșeală a fost trecut la Gorj. De ce nu, județului Ilfov?

Am mai constatat că două sau mai multe așezări au fost grupate între ele cu ajutorul unor acolade, de mai multe ori indicându-se și o sursă de apă în proximitatea căreia erau situate. Nu știm dacă a fost decizia tipografului sau a însăși generalului Fr.W. von Bauer. Știm doar că în domeniul matematicii semnul respectiv ne arată că mai multe formule sunt ombilical legate între ele. Oare și în cazul de față a fost la fel, adică acele așezări, moșii etc. erau poziționate una în imediata vecinătate a celeilalte/celorlalte sau situate toate pe râurile respective? Greu de spus cu exactitate în lipsa unor lămuriri scrise, rămase din partea celor implicați în tipărirea *Memoriilor*...

4. Hidrografia, lăcașurile de cult, pădurile, viile și morile

Elementele de hidrografie sunt omniprezente în oricare întreprindere cartografică, poate mai reduse ca număr în perioada antică, dar crescând exponențial până în zilele noastre, deci nu aveau cum să lipsească nici din materialul publicat de generalul Fr.W. von Bauer pe parcursul verii anului 1778, mai ales că autorul însuși a mărturisit la un moment dat că: „je connois peu de pays, ou il y ait autant de rivières, ruissleaux, lacs et sources d'eau vive, que dans la Valachie”⁵³. Pe de altă parte, în eventualitatea organizării unei alte campanii militare pe teritoriul Valahiei de către ruși (!), în fond adevărații beneficiari care erau în spatele cartografierii ținutului dintre Carpați și Dunăre, pentru armatele invadatoare erau indispensabile resursele de apă potabilă, necesare atât oamenilor cât și animalelor. Ori și din acest punct de vedere ele trebuiau localizate, inventariate, iar apoi și cartate.

Din felurite rațiuni au fost cartografiate numai câteva dintre râurile principale, și foarte puțini dintre afluenții sau sub afluenții acestora, din arealul județului Gorj. În ordinea lor alfabetică râurile respective sunt: Amaradia, Bistrița, Blahnița, Câlnic, Gilort, Horezu, Jaleșul, Jiul, Motrul, Oltețul, Șușița, Stănești și Tismana. Din păcate ne lipsesc amănunte de primă mână despre toate aceste râuri și pârâuri. Ne gândim la locația izvoarelor, debit, lungime, suprafața bazinului, distanțele dintre maluri, existența podurilor, de unde și-au luat denumirea etc., iar trimiterile sunt lapidare și ne indică mai degrabă o poziționare geografică a așezărilor în raport cu aceste ape curgătoare. Iată și câteva astfel de ipostaze: satele Băcești și Busuioci se aflau situate „sur la Chamorodia”, satul Tândălești (azi, Frunza, com. Logrești) „sur la rivière précédente”, satul Ștefănești „sur la Dsilortul”, satul Poiana „sur la Tismana”, satul Prigoria „sur la rivière de Kilnika”, satul Berești „sur la rivière d'Uresul”, satul Ciupercenii de Sus „sur la rivière d'Oltezul” ș.a.

Tot o localizare de acest tip, având ca repere naturale apele curgătoare, s-a făcut atât pentru „locuințele părăsite” (habitations désertes), cât și pentru „locuințele

⁵³ Bauer 1778, p. 7.

locuite” (habitations), însă și pentru moșii (terroirs) sau cătune (petit villages). Modalitatea seamănă izbitor cu cea a satelor: locuințele părăsite de la Plușcul se aflau situate „sur la même rivière” (Dsilortul, n.n. - G.S.) sau moșia Ohaba „sur l'Uresul”. O excepție de la această regulă o reprezintă satul Copăceni, cel care avea un pod „situé sur le Bistriza”⁵⁴, de altfel singurul pod din districtul Gorsy amintit la 1778. Alte surse de apă potabilă, care au fost contabilizate de *Memorii...*, fac referire la fântâni și izvoare („source”) de unde locuitorii din mediul rural se aprovizionau cu apă potabilă. Am reușit să identificăm cele două așezări cu fântâni (una în satul Rădinești, cealaltă în cătunul Snagov), iar așezările cu izvoare de apă dulce („source”) menționate sunt: Perigeni, Tândălești, Scrada, Popeschti, Pojarul de Sus și Pojarul de Jos. Cu siguranță, numărul fântânilor sau al surselor de apă dulce, mai ales al celor din urmă, era cu mult mai mare. Credem noi că nu existau sate sau cătune, dar și moșii, care să nu dețină în teritoriul lor măcar 1-2 fântâni cu apă potabilă. Era de neconceput. De altfel, într-un mod asemănător cu lumea satelor din zilele noastre, în așezările unde existau fântâni mai puține ori chiar deloc, apa necesară dintr-o gospodărie era asigurată prin intermediul izvoarelor de apă dulce aflate în interior sau pe dealurile și câmpiile din imediata vecinătate.

Cele mai frecvente lăcașuri de cult menționate de *Memoriile...* generalului Bauer sunt bisericile parohiale. Am inventariat 125 de sate cu biserici, dintre care se disting satele Bălești, Colțești, Peștișani, Săcelu, Scoarța și Stănești, cele care aveau câte două astfel de lăcașuri de cult, deci în total 131 de biserici. La acestea se mai adaugă câte o biserică în fiecare dintre cătunele Pokruja (Pocruia - biserică din piatră), Ruschia (Roșia) și Teleshti (Telești), precum și alte cinci biserici de pe moșiile Spineni, Tzorkojul, Lusarishti, Kerbeshti, Stirtzi. Nu trebuie să omitem nici cele două biserici din orașul Târgu Jiu, precum și cele două biserici din „Braditzeni bourg” (Brădiceni) și una din „Kerbuneshti bourg” (Târgu Cărbunești), în total 144 de biserici. Dar informațiile s-au oprit aici. Nu avem înregistrată nicio altă referire la preoți, cântăreți, cimitire, hramul bisericilor, numărul de enoriași, anul ctitoririi, numele ctitorilor, materialul din care a fost ridicată biserica etc., cu excepția bisericilor din satele Vădeni, Stănești și Pocruia despre care s-a menționat că erau construite din piatră⁵⁵.

În ceea ce privește totalitatea mănăstirilor și a schiturilor, numărul acestora nu depășește cifra cinci, mai precis patru mănăstiri și un schit⁵⁶. Doar despre mănăstirea Polovragi ni s-a transmis informația că era din piatră. Apoi pe moșia Crasna exista o singură mănăstire cu același nume. Asemănător, în satele Strâmba și Tismana exista câte o mănăstire cu același nume ca al satelor. Singurul schit

⁵⁴ Bauer 1778, p. 213.

⁵⁵ Bauer 1778, p. 214 și 217-218: „Wodeni (...) Steneshti (...) Pokruja village[s] avec une église de pierre”.

⁵⁶ Sion 1863, p. 176, traducând o lucrare istorică elaborată în anul 1774, a reținut o cifră asemănătoare, adică „Gorjulu are mănăstiri: Tismana, Polovraci, Crasna și Strâmba, [iar] metocu unulu singuru, Cioclovinulu”.

pomenit este cel de pe Muntele Cioclovina⁵⁷, despre care am aflat că avea „o capelă și o biserică, ultima dintre acestea fiind construită în piatră”⁵⁸. Constatăm că avem aceeași penurie de date, ca și în cazul bisericilor din sate sau de pe moșii. Nu știm dacă erau mănăstiri mari sau mici, componența obștii era alcătuită din maici sau din călugări, cine erau stareții acestor mănăstiri sau al acestui schit, numărul călugărilor/maicilor din fiecare obște, satele închinare, moșiile deținute, starea lăcașurilor de cult și a dependențelor etc.

Memoriile... generalului Bauer mai fac raportări sumare și la păduri, precum și la „podgoriile” (!) cu viță de vie și mori, însă, așa cum deja ne-am obișnuit, informațiile nu sunt de prea mare ajutor istoricilor, dimpotrivă, sunt mai degrabă pe placul cartografilor sau topografilor. Despre cele dintâi știm că „nu avem din secolul al XVIII-lea nicio cartografiere a pădurilor din Oltenia după esențele lemnoase componente (...), iar în Europa, abia spre finele secolului XVIII apar primele încercări de acest gen”⁵⁹. Totuși, am identificat doisprezece sate⁶⁰, precum și o moșie, Balari (Vălari), cu păduri. În schimb, sunt atestate cincizeci și șapte de așezări, adică 21,59% din totalul așezărilor gorjene⁶¹, care dețineau terenuri cu viță de vie pentru obținerea vinului, mai concis patruzeci și cinci de sate, alături de un cătun (Pokruja/Pocruia), un oraș (Târgu Jiu), un burg (Brădiceni), două locuințe părăsite (Scharapatinul și Grindul) și șapte moșii. Ca și în cazul pădurilor sau al morilor, considerăm că numărul așezărilor, care dețineau terenuri cu viță de vie, era cu mult mai mare, numai dacă ne gândim că „monastirile cele mari și metoșele lor, i dumne-loru boieri i alu doilea, sau alu treilea (...), până la boeria cea mai de pe urmă (...) vinăriciu să nu plătească”⁶², și, așa cum ne-am încredințat până în acest moment, la nicio mănăstire sau casă boierească de pe suprafața județului Gorj nu s-a făcut referire și la terenurile cu viță de vie. Referitor la mori, nu se precizează dacă erau acționate cu ajutorul apei sau al vântului, totuși noi credem că erau doar mori de apă, celelalte nefiind atestate până acum în spațiul gorjean. Numărul acestora atinge cifra cinci, iar satele care dețineau astfel de mori erau: Perigeni, Purtzeleni, Sotzetul, Surpatzi și Tzintzuleshti.

5. Însemnătatea *Memoriilor...* generalului Fr.W. von Bauer pentru județul Gorj

Așa cum am constatat încă de la primele paragrafe ale acestui studiu, *Memoriile...* generalului Fr.W. von Bauer reprezintă unul dintre cele mai

⁵⁷ Este vorba despre Schitul Cioclovina de Jos, și nu despre Schitul Cioclovina de Sus. Primul este atestat încă de la 1668 și avea hramul „Sf. Voievozi Mihail și Gavril”.

⁵⁸ Bauer 1778, p. 217.

⁵⁹ Toșa-Turdeanu 1975, p. 110.

⁶⁰ Iată și numele acestora: Batzeschte, Bussiotzi, Ketzmaneschti, Kirlidsi, Koltzeschti, Pagul, Posarul le bas, Radineschti, Skrada, Sorbeschti, Stolosani și Tendeleschti.

⁶¹ Nu toți istoricii se află în concordanță cu constatările noastre despre județul Gorj în ceea ce privește localitățile care dețineau culturi cu viță de vie: „Bauer, p. 12 menționează cultura vieii în Muntenia, dar nu dă nume de localități” (Pascu 1940, p. 44).

⁶² Urechia 1891, p. 412

importante izvoare istorice din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, pentru întreg teritoriul cuprins între Munții Carpați și Dunăre, nu numai pentru „districtul Gorsy”. Inițial lucrarea a fost editată în limba franceză (1778), apoi a fost tradusă în limbile greacă și rusă fapt care a permis răspândirea ei printre istoricii sau geografii de pe mai multe continente. O traducere integrală a acestei opere în limba română nu s-a realizat nici până în prezent, cu toate că au existat traduceri parțiale ale acesteia, exemplul istoricului Constantin Karadja fiind cel mai concludent.

În pofida lipsurilor și chiar a limitelor sale (vezi omiterea împărțirii județelor în plăși/plaiuri, neraportările la orașul Craiova, inexistența spitalelor/bolnițelor, a școlilor, a stațiilor de poștă etc.), totuși lucrarea generalului Fr.W. von Bauer a venit și în sprijinul geografiei istorice, fiind astfel un reper important în realizarea dicționarelor geografice din secolul al XIX-lea, din spațiul românesc sud-carpatic.

Materialul strâns de isprăvniciiile din fiecare județ al Țării Românești, între anii 1768-1774, s-a realizat din dispoziția autorităților rusești de ocupație, iar scopul final urmărit a fost acela de a se întocmi o hartă a Valahiei. Din păcate, Fr.W. von Bauer nu a mai reușit să ducă la bun sfârșit și această însărcinare, din câte se pare principalul motiv fiind „cheltuielile însemnate”. Cu toate acestea, aproape cinsprezece ani mai târziu, el a avut inspirația, motivată poate și de eventuale avantaje pecuniare, de a edita toate aceste date într-un singur volum.

Pentru județul Gorj opera generalului Fr.W. von Bauer este de neprețuit. Dintr-o anumită perspectivă, cel puțin în viziunea noastră, *Memoriile...* sunt ca niște osii longitudinale a căror unică menire a fost aceea de a realiza o conexiune între două elemente inseparabile care se rotesc perpetuu. În cazul de față, cele două elemente inseparabile sunt harta stolnicului Cantacuzino (Padova, 1700), alăturată colecției catagrafiilor/hărților/statisticilor întocmite de austrieci în perioada în care aceștia au stăpânit Oltenia (1718-1739)⁶³, iar pe de altă parte *Perigrafi Vlahi...* - ediția în limba greacă a *Memoriilor...*, traduse de N. Lazaros (1789) - completate cu Harta lui Specht de la 1791⁶⁴. Cu atât mai mult este necesar acest compost istoric (!), cu cât datele cuprinse în *Catagrafia Țării Românești de la 1773-1774*, o altă realizare a acelorași autorități rusești de ocupație, nu s-au păstrat și pentru județul Gorj. Ori în astfel de condiții trebuie să fim onești și să susținem răspicat că istoricul local sau național, cel care la un moment dat se va apleca asupra trecutului județului Gorj, pentru toți cei o sută de ani din veacul al XVIII-lea, nu va avea cum să ignore această realitate, astfel riscul de a rivaliza cu mediocritatea ar fi de neconceput pentru oricare dintre noi.

Mai departe, trecând peste duplicitatea unora dintre confrății noștri, ne-am fi dorit ca despre toate așezările, lăcașurile de cult, sursele de apă, păduri, podgoriile/livezile cu viță de vie, mori, poduri ș.a. din arealul județului Gorj să avem cât mai multe informații, chiar de detaliu. Însă trebuie înțeles contextul în care au fost centralizate toate aceste informații, dar mai ales faptul că Fr.W. von Bauer nu avea pregătirea unui profesionist al muzei Clio, ba mai mult, în timpul

⁶³ Conscriptia virmondiană (1722), Harta lui Schwantz (1723), *Conscriptio Syl Superiorus* (1727), Statistica lui Nicolae de Porta (1728) ș.a.

⁶⁴ <https://maps.arcanum.com/ro/map/romania-1790> (accesat în data de 05.01.2023).

războiului dintre Rusia și Imperiul Otoman, el a avut o cu totul altă calitate, aceea de militar și de inginer cartograf, dar nu și pe cea de istoric. Cu atât mai mult, informațiile strânse de el - dobândite și cu sprijinul aparatului administrativ din subordinea banului Mihail Cantacuzino, conducătorul de facto al Țării Românești la acel moment, adică informații colectate în limba română, pe care el nu o cunoștea, și care cel mai probabil au fost traduse în limba franceză, poate și în limba rusă (?) - despre toate județele și raialele Valahiei au fost contabilizate între anii 1768-1774⁶⁵, deci într-o perioadă în care s-au desfășurat mai multe confruntări militare între armatele celor două imperii antagoniste, și trebuiau să fie folosite la întocmirea unei hărți a Valahiei, material cartografic ce ar fi fost cu mult mai util autorităților țariste decât o scriere istorică.

Prin realizarea acestui studiu am încercat să evidențiem și o altă însemnătate a *Memoriilor...* generalului Fr.W. von Bauer, dar în același timp să punem în practică și o profeție mai veche a istoricului Constantin Karadja, cel care acum aproape un veac concluziona, și câtă dreptate avea (!), că „va fi rolul istoricilor locali - cari se vor ocupa cu trecutul fiecărui ținut, județ sau chiar localitate în parte - de a trage pline foloase din materialul lăsat de Bauer. Ei vor putea identifica satele dispărute de mult, ce nu ne-a fost nouă cu puțință a le repera. Astfel făcând, vor ajuta și ei la păstrarea unei din comorile cele mai scumpe ale unui Neam: trecutul lui”⁶⁶. Suntem întrutotul de acord cu zicerile istoricului Constantin Karadja și considerăm că evoluțiile viitoare din domeniul cartografiei, implicit al cartării satelitare, vor facilita eventualele aplecări ale istoricilor locali asupra creației baueriene la care am făcut referire și noi în prezentul studiu.

⁶⁵ Karadja 1924a, p. 225-226, considera că „în timpul ce petrecu la noi, în cea mai mare parte probabil în cursul anului 1772, adună materialul trebuincios pentru o serie de hărți”.

⁶⁶ Karadja 1924a, p. 227.

6. Lista actualizată cu aşezările și sursele de apă din actualul județ Gorj, menționate în *Memoriile istorice și geografice...* ale generalului Bauer, la 1778*

Ordine alfabetică	Denumire - Lista lui Fr.W. von Bauer (1778)	Denumire și structură administrativă actuală (2023)
Așezări: orașe, orașele, sate, cătune, moșii, locuințe, locuințe părăsite		
A.	Albeni village	Albeni, sat/reședința com. Albeni
	Alixeni village	Alexeni, sat/com. Stănești
	Androjeschty village	Andreești, sat/reședința com. Vladimir
	Aninischul village	Aninișul din Vale, sat/com. Crasna
	Aninoassa village	Aninoasa, sat/com. Aninoasa
	Arkani village	Arcani, sat/reședința com. Arcani
B.	Baja defir village	Baia de Fier, sat/reședința com. Baia de Fier
	Balari terroir	Vălari, sat/com. Stănești
	Balatzeni village	Bălăcești (?), sat/com. Bolboși
	Baleschti village	Bălești, sat/reședința com. Bălești
	Balileschti village	Bălăcești, parte din sat Ceauru/com. Bălești
	Balinischi village	Bălănești, sat/reședința com. Bălănești
	Balteni village	Bâlteni, sat/reședința com. Bâlteni
	Bareskul village	Borăscu, sat/reședința com. Borăscu
	Bareteschti terroir	Bărbătești, sat/reședința com. Bărbătești
	Barsojul village	Bârzeiul de Gilort, sat/com. Albeni
	Batzeschte village	Băcești, sat/com. Stejari
	Beltzeschti village	Bălcești, sat/com. Bengești-Ciocadia
	Berbeschti village	Berbești, sat/com. Berbești, jud.

*Lista actualizată de noi în acest studiu cuprinde localități din actualul județ Gorj, cu toate că unele dintre acestea, la momentul 1768-1774, erau arondate la județele Mehedinți (cele mai numeroase), Dolj sau Vâlcea. De asemenea, în *Memoriile...* generalului Fr.W. von Bauer aşezările și sursele de apă nu erau trecute în ordine alfabetică, ci aleatoriu, însă pentru o mai facilă identificare a acestora am preferat ordonarea lor, începând cu litera „A”. De regulă, am încercat să găsim cel puțin 2-3 izvoare/surse istorice care să ne confirme corespondența dintre vechile și actualele denumiri de aşezări sau surse de apă, iar acolo unde nu am reușit, am folosit semnul întrebării (?), însoțit/neînsoțit de sintagma „localitate neidentificată”/„neidentificată, posibil și”. Mai precizăm că toate elementele care se regăsesc în coloana a doua a tabelului le-am redat exact după textul original al lucrării lui Fr.W. von Bauer.

		Vâlcea
	Berleschti village	Bîrlești, sat integrat în orașul Bumbeshti-Jiu
	Berleschti le bas, terroir/village	Berlești, sat/reședința com. Berlești
	Berseschti village (...) situe sur la rivière d'Uresul	Berești, parte de sat din sat Alimpești/com. Alimpești
	Bibeschti village	Bibești, sat/com. Săulești
	Bilta ou Boelta village	Bâlta, sat/com. Runcu
	Biluleschti habitation désertes	Bălăcești, sat integrat în sat Ceauru/com. Bălești
	Birtzei village	Bircii, sat/com. Bengești-Ciocadia
	Bolbaschi terroir	Bolboși, sat/reședința com. Bolboși
	Boneschti village sur la rivière de Dsilort	Bălești (?), sat integrat în sat Baia de Fier/reședința com. Baia de Fier ⁶⁷
	Boneschti village	Bănești, toponim în satul Stolojani/com. Bălești
	Bonte terroir	Bonte, moșioară - locație neidentificată
	Borseschti habitation désertes	Bârsești, localitate componentă a orașului Târgu Jiu
	Bortzeschti terroir	Bortzeschti, moșioară - locație neidentificată
	Bosieni village (...) situe sur la rivière de Dsilortul	Bozieni, sat/com. Jupânești
	Braditzeni <i>bourg</i>	Brădiceni, sat/com. Peștișani
	Breneschti terroir	Brănești, sat/reședința com. Brănești
	Brosteni village	Broșteni, sat/com. Plopșoru
	Brotuja village	Brătuia, sat/com. Dănești
	Bumbeschti le bas terroir/ Bumbeschti le haut village	Bumbeshti Jiu, oraș
	Buseschti village	Buzești, sat/com. Crasna
	Bussiotzi village	Busuioci, sat/com. Hurezani
C.	Chainari village	Hăinari, parte din satul Negreni/com. Licurici
	Chobiza village	Hobița, sat/com. Peștișani
	Choluba habitation désertes	Huluba, parte componentă a orașului Novaci

⁶⁷ Pe de altă parte, la data de 15 ianuarie 1657, îl avem atestat pe „Ionu din Bălești, din Gorj, în jos de Novaci și în sus de Pociovaliște” (Comănescu *et. al.* 2012, p. 29; Ciocan 2022, p. 101-102).

	Chubawi village	Hubavi, parte din sat Frasin/com. Vladimir
	Churesul village [situe sur la Chamorodia]	Horezu, sat/com. Stejari - denumire veche pentru sat Hurezani de Jos
D.	Dîrmoxe village	Dîrmoxa, sat/com. Scoarța, vechea denumire a satului Bobu
	Dodojeschti terroir	Dodiești/Dodești, sat dispărut; se regăsește acum între satele Fărcăsești și Roșia Jiu ⁶⁸
	Doneschti village	Dănești, sat/reședința com. Dănești
	Dragogeni village	Drăgoeni, localitate componentă a orașului Târgu Jiu
	Dragogeschti village	Drăgoești, parte din sat Brădiceni/com. Peștișani
	Dragogeschti village	Drăgoiești, sat/com. Crasna
	Dsuponeschti/Tzubaneschti habitation désertes/village	Jupânești, sat/reședința com. Jupânești
F.	Firkascheschti/Forkascheschti terroir	Fărcăsești, sat/reședința com. Fărcăsești
	Fometeschti habitation désertes	Fometești, sat integrat în sat Ciuperceni/reședința com. Ciuperceni
	Fourei village	Făurari, sat dispărut ⁶⁹ /între com. Stejari-jud. Gorj și com. Livezi-jud. Vâlcea (?)
	Freteschti village	Frătești, sat/com. Lelești
	Fromuschoi terroir	Frumușei, sat/com. Licurici
G.	Galeschoaja village	Găleșoia, sat/com. Câlnic
	Galtzeschti village	Gâlcești, sat/com. Berlești
	Gawaneschti terroir	Găvănești, sat/com. Bălești
	Gergawi terroir situe sur la rivière de Dsilortul	Hermani, sat dispărut/jud. Gorj
	Gerscheschti village	Hirișești, sat/parte componentă a orașului Novaci
	Girbowul village	Gârbovu ⁷⁰ , sat/localitate componentă a orașului Turceni
	Glodeni village	Glodeni, sat/com. Bălănești
	Glogowa village	Glogova, sat/com. Glogova

⁶⁸ Cauc 2022 (informație transmisă în data de 5 decembrie 2022).

⁶⁹ Giurescu 1944, p. 353, atestă că la 5 decembrie 1729 existau „25 familiae in Pago Fauri”.

	Gorunetzi terroir	Gorunet, deal, sat Ciocadia/com. Bengești-Ciocadia
	Grindul habitation désertes	Grindu, parte de sat din sat Godinești/com. Godinești
	Griwile terroir	Sat dispărut/munte poziționat între satele Curpen și Vălari/com. Stănești, situat pe râul Șușița
	Grujeni village	Gruieri/Gruiaru (?), fostă denumire pentru sat Hurezani de Sus/com. Hurezani
	Grujul village	Gruiu, parte de sat din sat Pojogeni/com. Pojogeni
	Gureni terroir/village	Gureni, sat/com. Peștișani
I.	Igojul terroir	Igoiu, sat/com. Alunu, jud. Vâlcea ⁷¹
	Iswarna habitations	Iswarna, sat aparținător de orașul Tismana
	Isworile habitation désertes	Izvoarele, sat/com. Plopșoru
J.	Janeschti village	Ionești, sat/reședința com. Ionești
	Joschi village	Iași, sat/com. Drăguțești
K.	Kakozi village	Racoți, sat integrat în oraș Tismana
	Kalampirul terroir	Calapăru, sat/com. Borăscu
	Kapitoeni terroir	Căpinteni, parte din sat Florești/com. Țânțăreni
	Karpenischul village	Cărpiniș, sat/com. Crasna
	Keineni village	parte sat Tetila/oraș Bumbesti Jiu
	Keineschti village [situe sur la rivière d'Oltezul]	Căinești, sat/com. Livezi-jud. Vâlcea
	Kelnekul/Kilnekul terroir/village	Câlnic, sat/reședința com. Câlnic
	Kereborul terroir	Hărăboru, parte sat Schela/reședința com. Schela
	Kalugareni/Kelugareni village/terroir	Călugăreni, sat/com. Padeș
	Kenepeschti village	Cânepești, sat/com. Bălănești ⁷²
	Kerbeschti terroir	Cârbești, sat/com. Drăguțești
	Kerbuneschti bourg	Târgu Cărbunești, oraș/jud. Gorj
	Ketunul village	Cătunele, sat/reședința com.

⁷⁰ Menționat de două ori, v. Bauer 1778, p. 213 și 215.

⁷¹ Posibil și „munte [la]sud [de]com. Baia de Fier - Gorj” (Bolocan *et. al.* 2002, p. 231).

⁷² Bolocan *et. al.* 1995, p. 140. Adăugăm, ca altă variantă posibilă, și parte din satul Cărligei/com. Bumbesti-Pițic.

		Cătunele
	Ketzmaneschti village	Cojmănești, sat/com. Slivilești
	Kiltzul terroir	Cartiu (?), sat/com. Turcinești
	Kimpul Fomi	Câmpofeni, sat/com. Arcani
	Kirlidsi village	Cârligei ⁷³ , sat/com. Bumbesti-Pițic
	Kloschani village	Cloșani, sat/com. Padeș
	Kolibaschi village	Colibași, sat/com. Scoarța
	Koltzeschti/Kontzeschii village (...) situe sur la Chamorodia	Colțești, sat/com. Logrești
	Korebile terroir	Corobăile, sat/com. Drăgotești
	Korneschani habitation désertes	parte din sat Aninoasa/reședința com. Aninoasa
	Kopatzeni/Kopozeni habitation désertes	Copăceni, sat/com. Bălcești
	Korbi village	Corbi ⁷⁴ , parte sat Tetila/oraș Bumbesti-Jiu
	Korneschti habitation désertes	Cornești, sat/com. Bălești
	Krasna terroir/village	Crasna, sat/reședința com. Crasna
	Kretzeschti village	Crețești, sat aflat în componența orașului Tg. Cărbunești
	Kurmatura terroir	Curmătura de deal, areal oraș Bumbesti-Jiu
	Kurtichoara terroir	Curtișoara, sat aflat în componența orașului Bumbesti-Jiu
	Kurwa habitation désertes	parte din sat Poienița/com. Bustuchin
L.	Larga habitations	Stăncești-Larga, sat/com. Mușetești ⁷⁵
	Leleschti/Lolojeschti habitation désertes	Lelești, sat/reședința com. Lelești
	Likorizi habitation désertes	Licurici, sat/reședința com. Licurici
	Logreschti village	Târgu Logrești, sat/com. Logrești
	Lupoaja village	Lupoaia, sat/com. Cătunele
	Lusarischti terroir	Lăzărești, sat pendinte de orașul

⁷³ În trecut a avut denumirea de Cărligi.

⁷⁴ De-a lungul istoriei sale, satul Corbi, a mai fost denumit și Corbeni sau Corbii Tetilei.

⁷⁵ Bolocan *et. al.* 2003, p. 97. Pe lângă satul Larga-com. Mușetești, în județul Gorj mai există și sat Larga-com. Samarinești, precum și „parte de sat din sat Andreești, com Vladimir”.

		Bumbești-Jiu
M.	Magiroschti village	Magherești, sat/com. Săcelu
	Matesari village	Mătășari, sat/reședința com. Mătășari
	Miroslaweni village	Mirosloveni, sat/com. Albeni
	Moguschani village	Mogoșani, sat/comuna Scoarța
	Moi habitation désertes	Moi, sat/com. Bâlteni
	Mokuleschti village	Miculești, sat/com. Slivilești
	Mordeja village	Monești (?), sat/com. Hodoreasca la 1865 ⁷⁶
	Mundseshchi terroir	Murgești, sat care aparține de oraș Turceni
	Muschaleschti village	Mușetești, sat/reședința com. Mușetești
N.	Negogeschti village	Negoiești, sat/com. Prigoria
	Negomiri terroir	Negomir, sat/com. Negomir
	Negowani terroir	Negovani, sat/com. Dănciulești ⁷⁷
	Negreni terroir	Negreni, sat/com. Licurici
	Negrile terroir	Negrele, munte sat Vălari/com. Lelești și sat Curpen/com. Stănești
	Nissipul terroir	azi integrat în sat Ceplea ⁷⁸ /com. Plopșoru
	Nowatze village	Novaci, oraș
O.	Obirschia village	Obârșia, sat/com. Dănciulești
	Ohaba terroir (...) situe sur la rivière d'Uresul (?) ⁷⁹	Ohaba, sat/com. Bălănești
	Ohaba village	Ohaba-Jiu, sat/com. Bolboși
P.	Padeschul habitations	Padeș, sat/reședința com. Padeș
	Pagul village	Pagul, sat/jud. Gorj, dar nelocalizat ⁸⁰
	Partul village	Cartiu, sat/com. Turcinești

⁷⁶ IC 1865, p. 40. Nu excludem întrutotul nici varianta, deși cu o probabilitate extrem de redusă, de a fi satul Hodoreasca (?), mai ales că într-un izvor cartografic elaborat de austrieci în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea apare sub numele de „Hodoreas” (v. în acest sens <https://maps.arcanum.com/ro/map/europe-18century-firstsurvey/?layers> - accesat în data de 20.01.2023).

⁷⁷ La momentul 1898, încă mai era atestată mahalaua Negovani, pendinte de com. Samarinești-Mehedinți (Lahovari *et. al.* 1901, p. 62). Dar, apud Vasiliu-Năsturel 1892, p. 235: „muntele Negovanu, situat în plaiul Novaci (...) formează malul stâng al apei Oltețului”. Doar sub denumirea de „Ohaba - moșie”, ne apare integrată în com. Bolboși-Gorj până în zilele noastre (Bolocan *et. al.* 2004, p. 41).

⁷⁸ Ștefulescu 1909, p. 480 (v. *Indici de nume*): „Nășipu, azi, este Ceplea”; v. și Buzatu 1961, p. 184.

⁷⁹ De fapt este vorba despre râul Amaradia, ci nu Horezu.

⁸⁰ Giurescu 1944, p. 317 („villagi medziasesti”); Bâzgan 2004, p. 73.

Perigeni village	Pegeni, sat/com. Hurezani
Peschona village	Peșteana, sat/com. Bâlteni
Peschteschani village (...) situe sur le Dsiul	Peștișani, sat/reședința com. Peștișani, situat pe râul Bistrița
Pesoseni village	Pojogeni, sat ce aparține de oraș Tg. Cărbunești
Petreschti le bas, village	Petrești, sat/com. Bărbătești
Petreschti village	Petrești de Sus, sat/azi oraș Târgu Cărbunești ⁸¹
Petreschti village	Petrești Vărsături, sat integrat în municipiul Târgu Jiu
Pinoasa terroir	Pinoasa, sat/com. Câlnic
Piriul petit village avec un église	Pârâu, sat/com. Godinești
Piriul village situe sur le Dsiul	Pârâu, sat/com. Brănești
Piriul village sur la [Dsilort]	Pârâu Boia, sat/com. Jupânești
Piskojuul village	Piscoiu, sat/com. Stejari
Piskorile habitation désertes	Piscuri, sat/com. Plopșoru
Piteschti village	Pișteștii din Deal, sat/com. Scoarța
Plopschorul le bas/haut village	Plopșoru, sat/reședința com. Plopșoru
Popul terroir	Plopu, sat/com. Hurezani sau munte aparținând de oraș Novaci
Pluschkul habitation désertes	Plușc (azi sat Andreești)/com. Vladimir
Pojana habitation désertes/terroir	Poiana, sat integrat în orașul Rovinari
Pojana village (...) situe sur la Tismana	Poiana ⁸² , sat dispărut/arealul actualei com. Ciuperceni
Polowratz village	Polovragi, sat/reședința com. Polovragi
Pojenari village	Poienari, sat/com. Bumbești-Pițic
Pokruja petit village	Pocruia, sat aflat în componența orașului Tismana
Popeschti petit village	Topești ⁸³ , sat aflat în componența

⁸¹ MO - 1913, p. 476: „Comuna Petrești-de-Sus se va numi în viitor Târgu Cărbunești”, începând cu data de 11 aprilie 1913.

⁸² În <https://maps.arcanum.com/ro/map/europe-18century-firstsurvey> (accesat în data de 02.01.2023), așezarea Pojana se află la confluența dintre râul Tismana și afluentul acestuia, Bistrița; totdeodată este mărginită de așezările Wurtz/Vârț (nord-est), Dezseratzy/Degerați și Pinosa/Pinoasa (latura vestică) sau Rogozelu/Rogojel (latura sudică).

		orașului Tismana
	Popeschti village (...) situe sur la Chamorodia	Popești, sat/com. Logrești/a mai avut denumirea Adunații-Popești
	Posarul le bas le haut, village	Pojaru, sat/com. Bustuchin
	Posoya village	Țoțoi (?), sat integrat în sat Poienița/com. Bustuchin
	Portzeni le bas village	Pleșa, sat aparținând de orașul Bumbești-Jiu
	Portzeni le haut village	Gornăcel, sat/com. Schela
	Potzuwalischte	Pociovaliștea, sat integrat în orașul Novaci
	Presba terroir	Preajba, cartier al municipiului Târgu Jiu
	Prigorie village	Prigoria, sat/reședința com. Prigoria
	Prowinari village	Rovinari, oraș
	Purijeni terroir avec des vignes [situe sur la rivière d'Oltezul]	Părăieni, sat/com. Livezi-jud. Vâlcea
	Purkare village	Purcaru, sat/com. Săulești
	Purtzeleni village	Purceleni ⁸⁴ , sat integrat în orașul Tg. Cărbunești
R.	Radineschti habitations désertes ⁸⁵	Rădinești, sat/com. Dănciulești
	Rakowitz village	Racovița, sat/com. Polovragi
	Rassawa village	Rasova, sat/com. Bălești
	Ratesu village	Rătez, sat/com. Godinești
	Razi village	Raci, sat/com. Negomir
	Resbojul terroir	Războiu ⁸⁶ , plai situat în sat Gureni/com. Peștișani
	Reschina village	Rășina, cartier în oraș Țicleni
	Rogosina village	parte din sat Vierșani/com. Jupânești
	Romaneschti village	localitate componentă a municipiului Târgu Jiu
	Runkul village	Runcul, sat/reședința com. Runcu

⁸³ Aici a existat și o moșie Popești, situată înspre sat Gornovița/oraș Tismana-județul Gorj (Bolocan *et. al.* 2004, p. 248).

⁸⁴ Apud Bolocan *et. al.* 2004, p. 281, Purceleni este „vechea denumire a satului Blahnița de Jos”.

⁸⁵ Localitatea „Radineschti” se repetă în textul original, numai că a doua oară, se specifică explicit: „village où il y a un puits & du bois”.

⁸⁶ „M[untele] Resboul” ne apare cartat și într-un plan al pasului Vulcan, realizat din dispoziția autorităților austriece pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea (Plan 1789).

	Runkunelu terroir	Runcurel, sat com. Mătășari
	Ruschi habitation désertes/petit village/le haut/terroir	Roșia de Amaradia, sat/reședința com. Roșia de Amaradia
S.	Saikoi petit village/village	Zăicoiu, sat/com Dănciulești ⁸⁷
	Sambotinu village	Sâmbotinu, sat/com. Schela
	Sanaleschti village	Sănătești, sat/com. Arcani
	Saratzineschti habitation désertes	Sărăcinești, azi Musculești, sat/com. Bărbătești
	Scharapatinu habitation désertes	Sâmbotinu locuințe deșarte?
	Schassa village	Șasa, sat/com. Dănești
	Schetoaja village	Șitoaia, sat/com. Roșia de Amaradia
	Scoartza village	Scoarța, sat/reședința com. Scoarța
	Schofrintzeni village	Parte din satul Tetila/oraș Bumbești-Jiu
	Schoscheschti terroir	Șisești, cartier al municipiului Târgu Jiu
	Schuschiza village	Gura Șușiței, sat/com. Ionești
	Serdaneschti habitations	Sărdănești, sat/com. Plopșoru
	Setzurile village	Seciurile, sat/com. Roșia de Amaradia
	Siteschti petit village	Sitești, localitate componentă a orașului Novaci
	Skaurei village	Scăuieri/Scăuiani, parte din actualul sat Bârzeiu de Pădure ⁸⁸ /com. Berlești
	Skela Wulkanolui terroir	Schela, sat/com. Schela
	Skoika village	Scoica, azi integrat în sat Frasin/com. Vladimir
	Skrada village	Scrada, sat/com. Berlești
	Slawiteschti village	Slivilești, sat/reședința comunei Slivilești
	Snagowul petit village	Snagov, sat/jud. Ilfov
Sokul village	Socu, sat/com. Bărbătești	
Solomaneschti village	Șomănești, sat/com. Telești	
Sorbeschti village	Sârbești, sat/com. Alimpești	
Sorileschti/Tzoruleschti	Zorlești, sat/com. Prigoria	

⁸⁷ În Ruhedorf 1788, îl regăsim cartografiat: „Seikoi [din] districtus Vultschia”, dar în apropiere de granița cu „districtus Schyul Superior. Gorz” (!).

⁸⁸ Bulat 1925, p. 108.

	habitation désertes/village	
	Sotzetul village	Săcelu, sat/reședința com. Săcelu
	Spineni terroir [situe sur la rivière d'Oltezul]	Spineni, sat dispărut lângă sat Părăieni/com. Livezi-jud. Vâlcea
	Stantzeshti village	Stăncești, sat/com. Mușetești
	Steneshti village	Stănești, sat/reședința com. Stănești
	Stesarul terroir	Stejaru, sat/com. Urdari ⁸⁹
	Steserei petit village	Stejerei, sat/com. Câlnic
	Stephaneschti village	Ștefănești, localitate componentă oraș Tg. Cărbunești
	Stirpoja terroir	Sterpoaia, sat/com. Aninoasa
	Stirtzi terroir	Vârțu (?), localitate componentă a orașului Rovinari
	Stolosani village	Stolajani, sat/com. Bălești
	Strimba terroir/village	Strâmba-Jiu, sat aparținând de oraș Turceni
	Strintul village	Strâmtu, sat/com. Slivilești
	Strojeshti village	Stroiești, sat/com. Arcani
	Supaneshti village	Jupânești, sat/reședința com. Jupânești
	Surpatzi village	Blahnița de Sus, sat/com. Săcelu
T.	Tampascheshti petit village	Tălpășești, sat/com. Bălești
	Teleshti le haut petit village	Telești, sat/reședința com. Telești
	Temascheshti le bas terroir/le haut village	Tămășești, sat/com. Bălești
	Tendeschti	Frunza ⁹⁰ , sat/com. Logrești
	Tirgo Dsiolui ville	Târgu Jiu, municipiul jud. Gorj
	Tismana village	Tismana, oraș
	Tombeschti habitation désertes	Tâlvești (?), sat/com Drăguțești
	Tunschi village	Tunși, cartier în oraș Țicleni
	Turbatzi village	Dumbrăveni ⁹¹ , sat/com. Crasna
	Turtzeni village	Turceni, oraș
	Tzeple, petit village	Ceplea, sat/com. Plopșoru
	Tzernadie petit village/terroir	Cernădia ⁹² , sat/com. Stănești
	Tzernadie village	Cernădia, sat/com. Baia de Fier
	Tzinzuleshti village (...) situe sur la rivière de	Cinciulești (?), sat dispărut situat lângă sat Pârâu Boia/com.

⁸⁹ Bolocan *et. al.* 2006, p. 103: „Stejaru Bilțului, veche denumire a satului Fântânele”.

⁹⁰ „în trecut satul Frunza se numea Tândălești” (Bolocan *et. al.* 2006, p. 211).

⁹¹ Bolocan *et. al.* 2006, p. 261 și urm.: „Turbați (...) veche denumire a satului Dumbrăveni”.

⁹² Bolocan *et. al.* 1995, p. 83: „veche denumire a satului Măzăroi”.

	Dsilortul	Jupânești
	Tzipertzeni le bas village	Ciuperceni de Jos, sat/reședința com. Alimpești
	Tzipertzeni le haut village/village	Ciuperceni de Sus/idem
	Tzokade village	Ciocadia, sat/com. Bengești-Ciocadia
	Tzorkojul terroir	moșioară/azi parte sat Zăicoiu, com. Dănciulești
	Tzuteschti village	posibil Voiteștii din Deal (?), sat/com. Bălănești
	Tzoklowina/Tzolowina terroir	Cioclovina de Jos, schit în arealul orașului Tismana
U.	Ulari habitation désertes	Olari, sat/com. Plopșoru
	Unguretul le bas	Unguretu de Jos, sat integrat în orașul Tg. Cărbunești
	Unguretul le haut, village	Unguretu de Sus, sat integrat în orașul Tg. Cărbunești
	Urdari village	Urdari, sat/reședința com. Urdari
	Uresul village	Horezu, sat/com. Turcinești
	Urikeschti village	Urechești, sat/com. Drăguțești
	Ursari village	Ursari, sat
	Ursedsi habitation désertes	Urșai, sat integrat în municipiul Târgu Jiu
	Urseni terroir	Urseni, sat dispărut/ com. Bengești-Ciocadia
W.	Waidejei village	Vaidei, sat/com. Stănești
	Wakare village	Văcarea, sat/com. Dănești
	Walare village	Vălari, sat/com. Fărcăsești ⁹³
	Wale Koapa terroir	Valea cu Apă, sat/ com. Fărcăsești
	Wiereschani village	Vierșani, sat/com. Jupânești
	Wladeni village	Vlăduleni, sat/com. Bălteni
	Wladimir village	Vladimir, sat/com. Vladimir
	Wodeni village	Vădeni, parte integrată în municipiul Târgu Jiu
	Woinitzeschti habitation désertes	Voinigești, sat/com. Bălești
	Woiteschti village	Voiteștii din Vale, sat/com. Bălănești
	Wojeni village	Văieni, sat/com. Padeș
	Wosuleschti village	Văgiulești, sat/reședința com.

⁹³ Bolocan *et. al.* 2007, p. 190: „Vălari - sat com. Fărcăsești Gorj, același cu Valea cu Apă”.

		Văgiulești
	Wultzoapa habitation désertes	Vârtopu, sat/com. Ciuperceni
Z.	Zerojul terroir	Așezare neidentificată, posibil Zăicoiu (?), sat/com. Dănciulești
Surse de apă: râuri		
B.	Bistriza	Bistrița
	Blaniza	Blahnița
C.	Chamorodia	Amaradia
D.	Dsilort	Gilort
	Dsiul	Jiul
K.	Kilnika	Câlnic
M.	Motzul	Motru
O.	Oltezul	Oltețul
R.	Rassowa	Rasova
S.	Saleschul	Jaleșul
	Schutzitza	Șușița
	Steneschti	Stănești
T.	Tismana	Tismana
U.	Uresul	Horezu
Surse de apă: fântâni		
R.	Radineschti village où il y a un puits	Rădinești, sat/com. Dănciulești
S.	Snagowul petit village avec un puits	Snagov, sat neidentificat în jud. Gorj
Surse de apă: izvoare		
P.	Perigeni village avec (...) une source	Pegeni, sat/com. Hurezani
	Popeschti village avec (...) une source, situé sur la Chamorodia	Popești, sat/com. Logrești
	Posarul le bas village avec (...) une source	Pojaru, sat/com. Bustuchin
S.	Skrada village avec (...) une source	Scrada, sat/com. Berlești
T.	Tendeleschti village avec (...) une source	Frunza, sat/com. Logrești

BIBLIOGRAFIE:

1. Abrudan 2017 - Schwantz von Springfels, Friedrich, *Descrierea Olteniei la 1723*, Ediție, traducere din limba germană, studiu introductiv, note și indice de Mircea-Gheorghe Abrudan, Editura Academia Română. Centrul de Studii Transilvane; Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Cluj-Napoca/Brăila, 2017.
2. Amburger 1953 - Amburger, Erik, *Bauer Friedrich Wilhelm*, în *Neue deutsche Biographie*, editor Duncker&Humblot, Berlin, 1953.
3. Bauer 1778 - Bauer, Friedrich-Wilhelm, *Memoires Historiques et Geographiques sur la Valachie, avec un prospectus d'un Atlas Géographique & Militaire de la dernière Guerre entre la Russie & la Porte Ottomane*, Francfort et Leipsic, chez Henry-Louis Broenner, 1778.
4. Baur 1806 - Baur, Samuel, *Gallerie historischer Gemählde aus dem achtzehnten Jahrhundert: ein Handbuch*, editor Grau, 1806.
5. Bawr 1765 - Bawr, F.W. de, *Plan du passage du Rhin de l'armée alliée*, Haga, 1765.
6. Bâzgan 2004 - Bâzgan, Melentina, *Județele Țării Românești până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, Editura Cartea Universitara, București, 2004.
7. Bezviconi 1947 - Bezviconi, Gheorghe G., *Călători ruși în Moldova și Muntenia*, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului/Imprimeria Națională, București, 1947.
8. Bianu, Hodoș 1910 - Bianu, Ion, Hodoș, Nerva, *Bibliografia românească veche 1508-1830, Tom II (1716-1808)*, Atelierele Socec&Co, Soc. Anonimă, București, 1910.
9. Bolocan 1995 - Bolocan, Gheorghe (sub redacția), *Dicționarul Toponimic al României. Oltenia (DTRO)*, vol. 2 (C-D), EUC/Editura Universitaria/Fundația „Eugeniu Carada”, Craiova, 1995.
10. Bolocan 2002 - Bolocan, Gheorghe (sub redacția), *Dicționarul Toponimic al României. Oltenia (DTRO)*, vol. 3 (E-Î), EUC/Editura Universitaria, Craiova, 2002.
11. Bolocan 2003 - Bolocan, Gheorghe (sub redacția), *Dicționarul Toponimic al României. Oltenia (DTRO)*, vol. 4 (J-N), EUC/Editura Universitaria, Craiova, 2003.
12. Bolocan 2004 - Bolocan, Gheorghe (sub redacția), *Dicționarul Toponimic al României. Oltenia (DTRO)*, vol. 5 (O-R), EUC/Editura Universitaria, Craiova, 2004.
13. Bolocan 2006 - Bolocan, Gheorghe (sub redacția), *Dicționarul Toponimic al României. Oltenia (DTRO)*, vol. 6 (S-Ț), EUC/Editura Universitaria, Craiova, 2006.

14. Bolocan 2007 - Bolocan, Gheorghe (sub redacția), *Dicționarul Toponimic al României. Oltenia (DTRO)*, vol. 7 (U-Z), EUC/Editura Universitaria, Craiova, 2007.
15. Bulat 1925 - Bulat, Toma G., *Diviziunea proprietății rurale în Oltenia la 1837*, în „Arhivele Olteniei”, An IV, No. 18-19/Martie-Iunie, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1925, p. 105-111.
16. Buzatu 1961 - Buzatu, Dumitru, *Însemnări. Satele oltenești dispărute*, în „Mitropolia Olteniei. Revista Oficială a Arhiepiscopiei Craiovei și a Episcopiei Râmnicului și Argeșului”, Anul XIII, Nr. 1-4/Ianuarie-Aprilie, Craiova, 1961, p. 179-185.
17. Carra 1781 - Carra, Jean Louis, *Histoire de la Moldavie et de la Valachie. Avec une dissertation sur l'état actuel de ces deux Provinces*, L'Imprimerie de la Societe Typographique, Neuchatel, 1781.
18. Căzan 2002 - Căzan, Ileana, *Cartografia austriacă în secolul al XVIII-lea (1700-1775). Caracteristici și reprezentanți*, în „Revista istorică”, Serie Nouă, tomul XIV, Nr. 3-4/Mai-August, București, 2002, p. 191-206.
19. Ciobotea, Lolescu - 2017, Ciobotea, Dinică, Lolescu, Nicolae, *Obștea Peștișani din Gorj. Monografie*, Editura Universitaria, Craiova, 2017.
20. Ciocan 2022 - Ciocan, Petrișor, *Novaci - Gorj. Date. Datări. Interpretări. De la începuturi la România Mare*, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2022.
21. Comănescu et. al. 2012 - Comănescu, Mihaela, Niculescu, Laura, Dincă, Ileana, *Catalogul documentelor Țării Românești din Arhivele Naționale (1657-1659)*, vol. IX, Editura Arhivele Naționale ale României, București, 2012.
22. Del Chiaro 1914 - Chiaro, Anton Maria Del, *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia. Con la descrizione del paese, natura, costumi riti e religione degli abitanti*, ediția N. Iorga, București, 1914.
23. DEX 1998 - *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
24. Docan 1912 - Docan, Nicolae, *Memoriu despre lucrările cartografice privitoare la războiul din 1787-1791*, în „Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunei Istorice”, Seria II, Tom XXXIV/1911-1912, Librăriile Socec&Comp./C. Sfetea și Librăria Națională, București, 1912, p. 1249-1360.
25. „Europa în secolul al XVIII-lea”, hartă accesibilă online la adresa <https://maps.arcanum.com/en/map/europe-18century-firstsurvey/?layers> (accesat în data de 04.01.2023).
26. „Frederick William Bauer”, accesibil online la adresa https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Friedrich_Wilhelm_Bauer (accesat în 23.12.2022).
27. „Friedrich Wilhelm von Bauer”, accesibil online la adresa <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de> (accesat în 23.12.2022).

28. Georgescu, Georgescu 1995 - Georgescu, Dumitru V., Georgescu, George, *Județul Argeș la 1778, după Memoriile generalului von Bauer*, în „Argesis. Studii și comunicări”, An VII, S.C. Tiparg S.A., Pitești, 1995, p. 73-78.
29. Gigli 1718 - Gigli, Marco Antonio, *Indice Topografico del Principato di Valachia diviso in XVII parti, secondo l'esttissima descrizione, che ne diede il su conte Costantino Cantacuzeno, al celeberrim...*, Venezia, 1718.
30. Giurescu 1943 - Giurescu, Constantin C., *Harta stolnicului Constantin Cantacuzino. O descriere a Munteniei la 1700*, în „Revista Istorică Română”, Volumul XIII, Fascicolul 1, Monitorul Oficial/Imprimeria Națională, București, 1943, p. 1-28.
31. Giurescu 1944 - Giurescu, Constantin, *Material pentru istoria Olteniei supt austriaci (1726-1732)*, vol. II, publicat de Constantin C. Giurescu, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului/Imprimeria Națională, București, 1944.
32. Holban *et al.* - Holban, Maria, Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Maria, Cernovodeanu, Paul, *Călători străini despre Țările Române*, vol. X, Partea I, Editura Academiei Române, București, 2000, p. 143-184.
33. IC 1865 - Ministerul de Interne, Agricultura și Lucrări Publice. Serviciul Statisticu, *Indicele comunelor României după noua organizare a lezei comunale*, Imprimeriile Statului, București, 1865.
34. Ingigian 1804 - Ingigian, Hugas, *Geografia celor patru părți ale lumii. Valahea și Moldova*, vol. VI, Venezia, 1804.
35. Ionașcu 1958 - Ionașcu, Ion, *Documente despre județele Olt și Argeș în Catagrafia din anii 1773-1774 de la Moscova*, în „Mitropolia Olteniei”, Anul X, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1958, p. 248-292.
36. Karadja 1924a - Karadja, Constantin I., *Oltenia după memoriile generalului von Bauer (1778) - Județul Romanozi*, în „Arhivele Olteniei”, An III, No. 13/Mai-Iunie, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1924, p. 225-233.
37. Karadja 1924b - Karadja, Constantin I., *Oltenia după memoriile generalului von Bauer (1778) - Județul Multza și Județul Dolschi*, în „Arhivele Olteniei”, An III, No. 14/Iulie-August, Editura scrisul Românesc, Craiova, 1924, p. 302-311.
38. Karadja 1924c - Karadja, Constantin I., *Oltenia după memoriile generalului von Bauer (1778) - Județul Gorjy*, în „Arhivele Olteniei”, An III, No. 15/Septembrie-Octombrie, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1924, p. 410-420.
39. Karadja 1924d - Karadja, Constantin I., *Oltenia după memoriile generalului von Bauer (1778) - Județul Mehedinza*, în „Arhivele Olteniei”, An III, No. 16/Noembrie-Decembrie, Craiova, 1924, p. 504-512.
40. Köleseri 1780 - *Valachia Cisalutana in suos qvinq districtus divisa*, în Köleseri, Samuelis, *Auraria Romano-Dacica. Una cum Valachiae Cis-Alutanae Subterraneae, descriptione Michaelis Schendo/iterum edita curis Joannis Seivert, Posonii&Cassoviae, sumptibus Ioan Michaelis Landerer*, 1780.

41. Lahovari *et. al.* 1901 - Lahovari, George Ioan, Brătianu, C.I., Tocilescu, Grigore G., *Marele Dicționar Geografic al României. Alcătuit și prelucrat după dicționarele parțiale pe județe*, vol. IV, Stabilimentul Grafic J.V. Socecu, București, 1901.
42. *Lesser and Greater Wallachia (Oltenia and Muntenia) (1790)*, hartă accesibilă online la adresa <https://maps.arcanum.com/ro/map/romania-1790/?layers> (accesat în data de 05.01.2023).
43. Lazăr 1789 - Lazăr, Nicolae, *Descrierea Valahiei cuprinzând situațiunea ei, felul cârmuirii, veniturile și cheltuielile anuale, înșirarea județelor și a satelor din ele, de asemenea și șirul slujbelor și alte câteva, acum întâi tradusă din franțuzește în limba noastră simplă*, Tipografia Isvorului Tămăduirii de la Cișmea, București, 1789.
44. MO 1913 - *Monitorul Oficial. Regatul României*, No. 11, Vineri 12/25 Aprilie 1913, p. 457-520.
45. MO 1924 - *Monitorul Oficial. Regatul României*, No. 82, Duminică 13 Aprilie 1924, p. 4186-4224.
46. Panaitescu 1919 - Panaitescu, Scarlat, *Din istoricul cartografiei*, în „Buletinul Societății Române de Geografie” (1916-1918), Tom XXXVII, Atelierele Grafice Socec&Co., București, 1919, p. 395- 417.
47. Pascu 1940 - Pascu, Giorge, *Călători străini în Moldova și Muntenia în secolul XVIII. Carra, Bauer și Struve*, Institutul de Arte Grafice «Brawo», Iași, 1940.
48. Plan 1788 - *Plan des Vulcaner Passes oder Weg von Hazzeg uner das gebürg nach Tergusyl aus Siebenbürgen in die Wallachey*, 1789 (?), accesibil online în <https://maps.hungaricana.hu> (accesat în data de 17 ianuarie 2023).
49. Popescu-Spineni 1978 - Popescu-Spineni, Marin, *România în izvoare geografice și cartografice. Din antichitate până în pragul veacului nostru*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.
50. Raicevich 1788 - Raicevich, Ignaz Stephan, *Osservazioni storiche naturali e politiche intorno la Valachia e Moldavia*, presso Gaetano Raimondi, Napoli, 1788.
51. Reimers 1805 - Reimers, Heinrich Christoph von, *St. Petersburg am Ende seines ersten Jahrhunderts: mit Rückblicken auf Entstehung und Wachsthum dieser Residenz*, vol. I, E. Dieneman&Comp., St. Petersburg, 1805.
52. Roman 1969 - Roman, Louis, *Izvoare din perioada 1750-1790 referitoare la localitățile și populația Țării Românești*, în „Studii și Articole de Istorie”, An XIV, București, 1969, p. 91-118.
53. Ruhedorf 1788 - Ruhedorf, Ferdinand Joseph, *Mappa Specialis Walachiae ex accuratissimis Singulorum Districtuum Ichnogaphiis collecta, delineata, et dedicata Excellentissimo Domino Comiti de Hadik*, Viena (?), 1788.

54. Sarcină 2021 - Sarcină, Gabriel, *Evoluții și structuri administrative în județul Gorj. Plaiul Vâlcan/Vulcan în secolele XVIII-XIX*, în „Litua. Studii și Cercetări”, XXIII, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2021, p. 89-113.
55. Schwantz 1723 - Schwantz von Springfels, Friedrich, *Kurze Erklärung und Bericht Über die Diesseith des Alt-flusses gelegene fünf Districte Der Keyserlichen Valachey, sive Valachia cis- Alutanae*, 1723.
56. Sion 1863 - Sion, George (traducere), *Istoria politică și geografică a Țerei Romanesci de la cea mai veche a sa întemeiere până la anulul 1774. Dată mai întâiu la lumina în limba grecesca la anul 1806 de Frații Tunusli*, Typographia Națională alui Stephan Rassidescu, București, 1863.
57. Ștefulescu 1909 - Ștefulescu, Alexandru, *Mănăstirea Tismana*, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, București, 1909.
58. Toșa-Turdeanu 1975 - Toșa-Turdeanu, Ana, *Oltenia. Geografie istorică în hărțile secolului XVIII*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1975.
59. Urechia 1891 - Urechia, V.A., *Istoria Românilor, Seria de volume 1774-1786*, Tomulu I, Lito-Tipografia Carol Göbl, București, 1891.
60. Vasilescu 1926 - Vasilescu, Alexandru Al., *Registrul tuturor localităților cuprinse în harta Olteniei lucrată de Friedrich Schwantz și terminată în 1723*, în „Arhivele Olteniei”, An V, No. 27/Sept.-Oct., Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1926, p. 341-352.
61. Vasiliu-Năsturel 1892 - Vasiliu-Năsturel, Ioan, *Dicționar geografic al județului Gorjiu*, Tipografia Toma Basilescu, București, 1892.
62. Vîlsan 1912 - Vîlsan, George, *O fază în popularea Țărilor Românești*, în „Buletinul Societății Regale de Geografie”, An XXXIII, No. 1-2, Atelierele Grafice Socec&Co, București, 1912, p. 201-226.